

**QUICK SCAN ECOLOGIE UITBREIDING
CARAVANPARK AMBOUSEN AMELAND**

DE HEER T. NOBEL

30 september 2010
075095019:0.2
C 01012.100072.0100

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Leeswijzer	3
2	Wet- en regelgeving	4
2.1	Flora- en faunawet	4
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	4
2.3	Ecologische hoofdstructuur	5
3	Beschrijving van het projectgebied en plan	6
3.1	Gebiedsbeschrijving	6
3.2	voorgenomen ruimtelijke ingreep	8
4	Soortenbescherming	10
4.1	Aanwezigheid beschermde soorten	10
4.2	Mogelijke effecten op beschermde soorten	12
4.3	Voorkomen en beperken van schade	13
4.4	Mogelijkheden voor vrijstelling en ontheffing	13
5	Gebiedsbescherming	15
5.1	Natura 2000	15
5.1.1	Beschermde natuurwaarden en kenmerken	15
5.1.2	te verwachten effecten	15
5.1.3	Beoordeling effecten	17
5.1.4	Migratie en compensatie	17
5.2	Ecologische hoofdstructuur	17
6	Conclusies en aanbevelingen	19
6.1	Conclusie soortenbescherming	19
6.2	Conclusies gebiedsbescherming	19
6.3	Aanbevelingen	19
6.4	Vervolgstappen	20
Bijlage 1	Bronnen	21
Bijlage 2	Wetgeving	22
	Colofon	28

HOOFDSTUK 1

Inleiding

1.1

AANLEIDING

Ter uitbreiding van caravanpark Ambousen te Hollum op Ameland, is dhr. T. Nobel voornemens enkele ruimtelijke maatregelen te nemen op de paardenweide grenzend aan het westen van Caravanpark Ambousen. Tevens is Dhr. Nobel voornemens een tweede woonhuis met vlinder te bouwen en een vijver aan te leggen. Hiervoor vinden ingrepen plaats op de paardenweide, het erf van het huidige woonhuis en op het bestaande caravanpark. De ruimtelijke ingrepen die plaatsvinden tijdens de werkzaamheden kunnen mogelijk negatieve gevolgen hebben voor aanwezige beschermde natuurwaarden op en rondom de planlocatie. Dhr. T. Nobel heeft ARCADIS daarom verzocht onderzoek te doen naar de aanwezige natuurwaarden en de voorgenomen plannen te toetsen aan de natuurwetgeving.

Deze quick scan is het resultaat van het onderzoek naar het voorkomen van wettelijk beschermde soorten en de geldende gebiedsbescherming van de locatie is weergegeven.

1.2

LEESWIJZER

In Hoofdstuk 2 is het wettelijk kader weergegeven. In bijlage 2 gaat wordt hier dieper op ingegaan. Hoofdstuk 3 gaat in op de huidige en toekomstige situatie in het plangebied. Hoofdstuk 4 beschrijft de effecten op beschermde soorten en de consequenties vanuit de Flora- en faunawet. In hoofdstuk 5 vindt de toetsing van de maatregelen plaats aan de beleidskaders van de EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hoofdstuk 6 geeft de conclusies en aanbevelingen weer.

HOOFDSTUK 2

Wet- en regelgeving

21

FLORA- EN FAUNAWET

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. Hierdoor dienen alle ruimtelijke ingrepen aan deze wet getoetst te worden. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren. De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. Toetsing van de maatregelen aan de Flora- en faunawet vindt plaats in hoofdstuk 4. In bijlage 2 is de uitleg van de Flora- en faunawet opgenomen.

22

NATUURBESCHERMINGSWET 1998

Het plangebied, bestaande uit het terrein grenzend aan de westzijde van caravanpark Ambousen en een klein deel van caravanpark Ambousen zelf, grenst aan Natura 2000-gebied 'Duinen Ameland' (zie afbeelding 2.1). Omdat er sprake kan zijn van een externe werking van de maatregelen die plaatsvinden in het plangebied op de instandhoudingsdoelen van het aangrenzende Natura 2000-gebied, is toetsing aan de beleidskaders van Natuurbeschermingswet 1998 aan de orde. Deze toetsing vindt plaats in hoofdstuk 5. In bijlage 2 wordt uitleg gegeven van de Natuurbeschermingswet 1998.

Afbeelding 21:

Plangebied (geel gemarkeerd) ten opzichte van Natura 2000-gebied 'Duinen Ameland' (rood gemarkeerd).

Bron: LNV gebiedendatabase

23

ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

Het plangebied behoort gedeeltelijk tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) (zie afbeelding 2.2). Het gaat hierbij om de paardenweide grenzend aan de westzijde van caravanpark Ambousen. Hierdoor is toetsing van de maatregelen aan de beleidskaders van de EHS aan de orde. Deze toetsing vindt plaats in hoofdstuk 5. Het wettelijk kader voor het aanwijzen (begrenzen) en beschermen van de EHS is de PKBN-ota-Ruimte. In bijlage 2 is uitleg van de PKBN-ota-Ruimte opgenomen.

Afbeelding 2.2

Plangebied (geel gemarkeerd)
ten opzichte van EHS Natuur
(groen gemarkeerd).

Bron: LNV gebiedendatabase

HOOFDSTUK 3

Beschrijving van het projectgebied en plan

3.1

GEBIEDSBESCHRIJVING

Ligging

Het plangebied is gelegen in HOLLUM, het meest westelijk gelegen dorp op AMELAND (provincie Friesland) (zie afbeelding 3.1). Het plangebied ligt ten westen van caravanpark AMBOUSEN. De meest westelijke punt van het caravanpart maakt onderdeel uit van het plangebied. Caravanpark AMBOUSEN wordt met uitzondering van het zuiden ingesloten door Natura 2000-gebied DUNEN AMELAND (zie afbeelding 2.1). Ten zuidwesten van het plangebied wordt het Natura 2000-gebied gekenmerkt door duinbos bestaande uit grove den, in de rest van het aangrenzend Natura 2000-gebied betreft een 'open duinvegetatie'. Ten zuiden van het plangebied ligt de doorgaande weg ORANJEWEG, met aangrenzend agrarisch gebied.

Afbeelding 3.1:

Ligging van het plangebied het plangebied (geel gemarkeerd).

Bron ondergrond: Google Maps

Beschrijving van de huidige situatie

Het plangebied bestaat uit een paardenweide, een klein gedeelte van caravanpark AMBOUSEN en een gedeelte van het woonerf van familie T. NOBEL. Afbeelding 3.2 geeft een globaal overzicht weer van de (delen van) de verschillende terreinen waar maatregelen plaatsvinden: Het groen gemarkeerde gebied geeft de paardenweide weer, het rood gemarkeerde gebied behoort tot caravanpark AMBOUSEN en het blauw gemarkeerde deel behoort tot het woonerf van de familie T. NOBEL.

Abbeelding 3.2

Delen van de verschillende terreinen waar maatregelen plaatsvinden. Het groen gemarkeerde gebied: de paardenweide; het rood gemarkeerde gebied: deel van caravanpark Ambousen; het blauw gemarkeerde gebied: gedeelte van het woonerf van de familie T. Nobel. Het totale plangebied is geel gemarkeerd.

Bron ondergrond kaart: Google Maps

Caravanpark Ambousen bestaat uit losse stacaravans welke van elkaar worden gescheiden middels aangeplant struikgewas (zie afbeelding 3.3). Onder het plangebied vallen twee stacaravans van het caravanpark.

Abbeelding 3.3

Caravanpark Ambousen, gefotografeerd vanaf de Oranjeweg. Op de voorgrond de paardenweide.

Het woonerf van de familie T. Nobel waar maatregelen plaatsvinden, bestaat uit een gazon gelegen ten noorden van het woonhuis (zie afbeelding 3.4).

Abbeelding 3.4

Woonerf waar maatregelen plaatsvinden.

De paardenweide ten westen van caravanpark Ambousen is een paardenwei met een oppervlakte van is circa 1,3 hectare. Het betreft een relatief vlak terrein, met in het

zuidwesten een kleinschalig handmatig aangebracht reliëf (zie afbeelding 3.5). Op de grens van caravanpark Ambousen en de paardenweide loopt een sloot, welke gedeeltelijk droog staat. De sloot is begroeid met o.a. riet en lisdodde. In de sloot ontbreken kwelindicatoren. Ten noordwesten van de paardenweide is een woning gelegen met een laagte, dichtgegroeid met riet. Ten westen van de paardenweide ligt een restaurant.

Afbeelding 35

Paardenweide (foto links).
Handmatig aangebracht reliëf in zuidwesthoek van de paardenweide (foto rechts, aangegeven met een pijl.)

De vegetatie van de paardenweide bestaat uit een graslandvegetatie, met variatie in voedselrijkdom. Dit wordt gekenmerkt door groeiplekken van zowel brandnetel (voedselrijk) als schapenzuring (voedselarm). Naast brandnetel en schapenzuring groeien o.a. de volgende soorten op de paardenweide: Grote teunisbloem, vlasbekje, zandblauwtje, jacobskruiskruid, zwarte nachtschade, bitterzoet, kaasjeskruid en walstro. De paardenweide wordt met uitzondering van de Oranjerijweg in het zuiden omgeven door bomen en struikgewas, bestaande uit o.a. vlier, grove den, lijsterbes, zilverberk, braam, wilg en Amerikaanse vogelkers. In het westen staan enkele bomen en struikgewas op een historisch dijkje, welke vanaf de Oranjerijweg circa 90 meter naar het noorden loopt. Op de paardenweide zijn sporen aangetroffen van konijnen, waaronder hollen en uitwerpselen (zie afbeelding 3.6).

Afbeelding 36

Sporen van konijnen.

3.2

VOORGENOMEN RUIMTELIJKE INGREEP

De maatregelen voor de uitbreiding van caravanpark Ambousen die plaatsvinden op de paardenweide:

- het aanbrengen van duinzand voor het creëren van een terrein met reliëf;
- het plaatsen van 27 stacaravans en een receptie;
- het planten van struikgewas als afscheiding tussen de stacaravans;
- het planten van bomen op het historisch dijkje;
- het snoeien van enkele overhangende takken van aangrenzende bomen in het noordwesten van het plangebied;
- het planten van bomen in een bomenrij ter hoogte van de gesnoeide takken;

- het aanleggen van een klinkerbestrating;
- het inrichten van een tentenveld;
- het aanbrengen van vier parkeerplaatsen nabij het tentenveld;
- het inrichten van een speelterrein met enkele houten speeltuinattributen.

De maatregelen voor de bouw van het tweede woonhuis met vlonder en de aanleg van de vijver op een gedeelte van de paardenweide, het bestaande caravanpark en het bestaande woonerf:

- het verwijderen van twee stacaravans;
- het verwijderen van aangeplant struikgewas;
- het graven van een vijver welke met een leemlaag waterdicht wordt gemaakt óf het plaatsen van een betonnen bak;
- het bouwen van een woonhuis.

HOOFDSTUK

4 Soortenbescherming

Op 26 augustus 2010 heeft een veldbezoek plaatsgevonden in het plangebied te Hollum, Ameland door een deskundige veldecoloog van ARCADIS. Op basis van het veldbezoek en literatuurgegevens (verspreidingsatlassen, Natuurloket en websites) is in beeld gebracht welke beschermde soorten aanwezig (kunnen) zijn. Dit is hieronder uitgewerkt.

4.1

AANWEZIGHEID BESCHERMDE SOORTEN*Flora*

Het plangebied grenst aan de Hollumerduinen, onderdeel van Natura 2000-gebied Duinen Ameland (zie afbeelding 4.1). Hollumerduinen bestaat uit een duincomplex waarin van oorsprong ook duinvalleien voorkomen. De ter plaatse aanwezige waterwinning draagt er toe bij dat een belangrijk deel van de valleien is verdroogd. Dit vormt een belemmering bij het herstel van bijvoorbeeld heischrale graslanden. De valleien en Grijze duinen in het gebied zijn ernstig verruigd en in minder mate verbost (Bron: Uitvoeringsplan duinherstel Ameland, ARCADIS 2009). Hierdoor is het voorkomen van de kenmerkende planten voor heischrale grijze duinen zeer beperkt.

Tijdens het veldbezoek is het plangebied goed onderzocht op vaatplanten. Er is speciaal gelet op het voorkomen beschermde planten behorende tot duinen en schrale graslanden. Hierbij is gelet op het voorkomen van orchideeën, zoals de gevlekte orchis, de vleeskleurige orchis en de groenknolorchis. Groenknolorchis is een instandhoudingsdoel van Natura 2000-gebied Duinen Ameland. Orchideeën zijn niet aangetroffen. Voor de groenknolorchis is het plangebied ongeschikt door de afwezigheid van dynamiek. Andere beschermde soorten zijn niet aangetroffen op de voedselarmere delen van de paardenweide. Op de voedselrijke delen zijn tevens geen beschermde planten aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht op deze delen van de weide vanwege de hoge voedselrijkdom.

Arbeiding 4.1:

Ligging van het plangebied (geel gemarkeerd t.o.v. de Hollumerduinen (geel gemarkeerd)).

Vogels

Tot de doelsoorten van het aangrenzende Natura 2000-gebied Duinen Ameland behoren de volgende broedvogels: Tapuit, velduil, grauwe klauwier, eider, bruine kiekendief, blauwe kiekendief, porseleinhoen en rietzanger. Roerdomp, eider en porseleinhoen komen niet voor in het plangebied vanwege het ontbreken van broedbiotoop. Vanwege het ontbreken van voldoende rust door de omliggende bebouwing is het plangebied ongeschikt als broedgebied voor de velduil, de blauwe kiekendief en de bruine kiekendief. De sloot tussen de paardenweide en het huidige caravanpark is ongeschikt als broedbiotoop voor de rietzanger, vanwege de verstoring van het aan de sloot grenzende caravanpark. Voor de tapuit vormt het plangebied een ongeschikt territorium vanwege het ontbreken van voldoende open vegetatie in de aangrenzende verruigte Duinen van Hollum en de relatieve voedselrijke vegetatie in het plangebied. Voor de grauwe klauwier is het plangebied niet geschikt vanwege het ontbreken van voldoende insectenrijke terreinen en voldoende doornige struiken. Volgens de Digitale Natuuratlas Friesland komen alle bovengenoemde soorten ook niet voor in en nabij het plangebied. Het aangeplante struikgewas tussen de stacaravan en de bomen en het struikgewas rondom de paardenweide is geschikt als broedgebied voor zangvogels als koolmees, pimpelmees, winterkoning en vink.

Zoogdieren

Het plangebied en de directe omgeving vormen geschikt leefgebied voor enkele algemene zoogdiersoorten zoals mollen, egels en muizen, ree, haas en konijn (allen tabel 1 van de Flora- en faunawet). Tijdens het veldbezoek zijn alleen sporen van konijn aangetroffen (zie afbeelding 3.6). Volgens de zoogdieratlas komen er in de omgeving van het plangebied de volgende vleermuissoorten voor: Ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis (gegevens nog niet gevalideerd) en laatvlieger. Het plangebied vormt alleen geschikt foerageerbiotoop voor deze vleermuissoorten, aangezien verblijfplaatsen in de vorm van bomen niet voorkomen in het plangebied. De twee stacaravans op het deel van het caravanpark Ambouse behorende tot het plangebied, zijn ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. In een stacaravan ontbreekt de mogelijkheid van holtes met een constant microklimaat.

Reptielen

Volgens Tijdens de verspreidingskaart van RAVON komen er geen beschermde reptielsoorten voor op Ameland. Tijdens het veldbezoek het veldbezoek is geconstateerd dat het plangebied ongeschikt is voor reptielen vanwege het ontbreken van voldoende geschikt habitat zoals schrale vegetaties.

Amfibieën

Van de licht beschermde soorten komt alleen de kleine watersalamander voor op Ameland. De sloot tussen de paardenweide en het caravanpark biedt geschikt voortplantingsbiotoop voor de kleine watersalamander (Flora en faunawet: Tabel 1). Het struikgewas in en rond het plangebied biedt een geschikt overwinteringsbiotoop voor deze soort. Van de zwaarder beschermde soorten komt alleen de rugstreeppad voor op Ameland (Flora en faunawet: Tabel 3, bijlage IV) De rugstreeppad komt voor in gebieden met een relatief hoge dynamiek, zoals duinen. Hierdoor wordt de soort niet verwacht in het plangebied.

Vissen

Volgens de verspreidingsatlas van RAVON komen er geen beschermde vissensoorten voor op Ameland. De sloot tussen het caravanpark en de paardenweide staat gedeeltelijk droog en biedt daardoor geen geschikt biotoop voor vissen.

Vlinders, libellen en andere soorten ongewervelden

Op grond van verspreidingsgegevens van libellen (De Nederlandse libellen, 2002), komen er geen beschermde libellen voor op Ameland. Vanwege het ontbreken van geschikte vegetatie in het plangebied worden beschermde vlinders niet verwacht. Dit is in lijn met de verspreidingsgegevens van de vlinderstichting. Ook andere beschermde ongewervelden worden niet verwacht in het plangebied vanwege het ontbreken van geschikt biotoop.

4.2**MOGELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN****Tijdelijke effecten tijdens aanleg**

- Bij het verwijderen van aangeplant struikgewas kunnen broedvogels die broeden in het plangebied en het aangrenzend gebied worden verstoord.
- Bij het snoeien van overhangende takken kunnen broedvogels die broeden in het plangebied en het aangrenzend gebied worden verstoord.
- Bij grond- en graafwerkzaamheden kunnen broedvogels die broeden in het plangebied en het aangrenzend gebied worden verstoord.
- Bij grond- en graafwerkzaamheden kunnen (kleine) zoogdieren en hun vaste verblijfplaatsen worden aangetast, individuele dieren kunnen hierbij worden verstoord, verwond of omkomen.
- Bij grond- en graafwerkzaamheden kunnen overwinteringsplaatsen van de kleine watersalamander worden aangetast, individuele dieren kunnen hierbij worden verstoord, verwond of omkomen.
- Zoogdieren als ree, haas en konijn, die het plangebied als foerageergebied gebruiken, kunnen uitwijken naar de omgeving.

Lange termijn effecten van de gebruiksfase

- Van het huidige plangebied is de biodiversiteit laag, met name door het monotone karakter van de paardenweide. Door de inrichting van de paardenweide, met reliëf, struikgewas en een vijver, neemt de diversiteit aan biotopen toe. Bij de inrichting van de paardenweide wordt alvorens het plaatsen van de stacaravans reliëf aangebracht door het aanbrengen van duinzand, zodat de caravans op ongelijke hoogte komen te liggen. Op deze manier wordt de paardenweide landschappelijk meer bij het achterliggende duingebied betrokken. Door het creëren van reliëf, ontstaan gradiënten van nat naar droog en van zonnig naar beschaduwde. Hiervan zullen diverse organismen profiteren, waaronder vlinders en andere insecten. Door het planten van inheems lokaal in de duinen voorkomende struiken, wordt biotoop gecreëerd voor vogels. Aangezien het tijdens de aanlegfase verwijderde hoeveelheid struikgewas, maar een klein oppervlak bedraagt (het struikgewas langs twee stacaravans), zorgt de aanplant van struikgewas voor een toename in broed- en foerageerbiotoop voor vogels. Doordat het struikgewas de verspreid gelegen caravans ook voor een groot deel visueel van elkaar scheidt, blijft de menselijke verstoring beperkt. Door de aanleg van de vijver wordt geschikt biotoop gecreëerd voor amfibieën en waterplanten.

Toetsing aan de Flora- en faunawet

In de onderstaande tabel zijn de mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet opgenomen.

Tabel 4.1

Mogelijke overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Beschermde soorten	Verbodsbepaling
Ree, haas, konijn	Verontrusten van dieren (art.10)
Broedvogels	Verstoring van verblijfplaatsen (art. 11) Verontrusten van dieren (art.10)
Egel, mol, muizen, kleine watersalamander, vleermuizen	Vernietigen van holen en/of verblijfplaatsen (art. 11) Doden en/of verontrusten van dieren (art. 9 en 10)

4.3

VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN SCHADE

In het onderstaande ecologisch werkprotocol is een aantal maatregelen en uitvoeringsvoorschriften opgenomen waarmee de negatieve gevolgen voor in het wild voorkomende beschermde soorten planten en dieren zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen:

- Schade aan broedvogels dient altijd voorkomen te worden. Wanneer er zich nesten binnen het plangebied of binnen een afstand van 50 meter van het plangebied bevinden dienen de werkzaamheden minimaal buiten het broedseizoen van vogels (dus vóór half maart en na half juli) te worden gestart. Er kan alleen onder voorwaarden - mits er geen broedvogels worden verstoord - in het broedseizoen worden doorgewerkt. Dit is alleen mogelijk wanneer het plangebied ongeschikt gemaakt wordt voor broedvogels door het verwijderen van alle vegetatie buiten het broedseizoen en wanneer er zich geen broedende vogels bevinden binnen een afstand van 50 meter van het plangebied.
- De werkzaamheden dienen te gebeuren na zonsopgang en voor zonsondergang om te voorkomen dat foeragerende vleermuizen worden verstoord.
- Bij grondwerkzaamheden één kant op werken, om het voor dieren mogelijk te maken de werkzaamheden te ontvluchten.
- Het verwijderen van vegetatie dient buiten de overwinteringsperiode (1 november-1 april) van de kleine watersalamander te gebeuren, om te voorkomen dat er overwinteringsplaatsen van de kleine watersalamander worden aangetast.
- Vanuit de algemene zorgplicht dient tijdens de werkzaamheden continu te worden gelet op aanwezigheid van al dan niet beschermde planten en dieren. Bij aantreffen van dieren en planten moet worden voorkomen dat deze gedood of verwond c.q. onnodig aangetast (bij planten) worden. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, worden passende maatregelen genomen of er wordt naar een andere oplossing gezocht.

4.4

MOGELIJKHEDEN VOOR VRIJSTELLING EN ONTHEFFING

Door de uitvoering te laten plaatsvinden volgens de bovenstaande schade beperkende maatregelen (ecologisch werkprotocol) kan een deel van de negatieve gevolgen voor beschermde soorten voorkomen of beperkt worden. Echter niet alle schade is te vermijden, waardoor voor een aantal soorten verbodsbepalingen worden overtreden. De Flora- en faunawet biedt mogelijkheden om uitzonderingen te maken op de verbodsbepalingen, in de vorm van vrijstellingen en ontheffingen. De onderstaande tabel geeft aan welke vrijstellingen en ontheffingen van toepassing zijn. In tabel 2 is weergegeven dat het alleen soorten met een algemene vrijstelling betreft. Het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is dus niet aan de orde, mits het werkprotocol uit paragraaf 4.3 wordt nageleefd.

Tabel 4.2

Beschermde soorten waarvoor de Flora- en faunawet (mogelijk) van toepassing is

Beschermingsniveau Flora- en faunawet	Beïnvloede soorten
Tabel 1. Soorten met algemene vrijstelling	Egel, mol, muizen.

HOOFDSTUK

5 Gebiedsbescherming

5.1

NATURA 2000

5.1.1

BESCHERMDE NATUURWAARDEN EN KENMERKEN

Het Natura 2000-gebied Duinen A meland is aangewezen als vogel- en habitatrictlijngebied en behoort tot het Natura 2000 landschap Duinen. De volgende habitattypen zijn aangewezen als instandhoudingsdoelstellingen Duinen A meland: Witte duinen, Grijs duinen (kalkrijk), Grijs duinen (kalkarm), Grijs duinen (heischraai), Duinheiden met kraaihei (vochtig), Duinheiden met kraaihei (droog), Duinheiden met struikhei, duindoornstruwelen, kruipwilgstruwelen, Duinbossen (droog), Duinbossen (vochtig), Duinbossen (binnenduinrand), Vochtige duinvalleien (open water), Vochtige duinvalleien (kalkrijk), Vochtige duinvalleien (ontkalkt), Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten), Heischrale graslanden.

Het duingebied grenzend aan het plangebied behoort tot habitatype 'grijze duinen (heischraai)', hetgeen wordt gekenmerkt door laagblijvende begroeiingen van grassen, mossen en/ of korstmossen met kruidenrijke zoombegroeiingen graslanden gedomineerd door duinroos. De instandhouding van het habitatype is afhankelijk van dynamiek veroorzaakt door lichte overstuiving, begrazing door konijnen en hellingprocessen (dynamiek door neerslag) (bron: LN V, gebiedendatabase, profiel grijze duinen).

5.1.2

TE VERWACHTEN EFFECTEN

De volgende 'storende factoren' kunnen een versturende werking hebben op het Natura 2000-gebied Duinen van A meland met habitatype 'grijze duinen (heischraai)' (Bron: LN V gebiedendatabase, Duinen A meland, Grijs duinen - randvoorwaarden en storingsgevoeligheid): Oppervlakteverlies, versnippering, verzuring, vermesting, verziltting, vernatting, verandering overstromingsfrequentie, verandering dynamiek van het substraat, optische verstoring (voor kenmerkende dieren) en bewuste verandering van de soortensamenstelling. Hieronder worden de effecten van deze factoren op de instandhoudingsdoelen besproken.

Het bos binnen het Natura 2000-gebied Duinen A meland ten zuidwesten van de paardenweide en aan de overzijde van de Oranjeweg betreft aangeplant Naaldbos, voornamelijk bestaande uit grove den. Omdat de nieuwe habitattypenkaart voor A meland nog niet is goedgekeurd door het ministerie van LN V kan het habitatype voor het aangeplante bos nog niet worden vrijgegeven. Hierdoor is toetsing van de maatregelen aan de instandhoudingsdoelen van dit habitatype niet mogelijk. De huidige natuurwaarden van het aangeplante bos zijn laag. Aangezien het aangeplante bos al wordt begrensd door de doorgaande weg, de Oranjeweg, tegenover een restaurant is gelegen en schuin tegenover het huidige caravanpark Ambousen, zal uitbreiding van caravanpark Ambousen op de

paardenweide niet zorgen voor een toename van optische verstoring en verstoring door geluid. A angezien er geen sprake is van andere effecten dan verstoring, zoals verdroging, vernatting, verzuring etc, zijn effecten van de maatregelen op het bos niet te verwachten.

Oppervlakteverlies

A angezien het plangebied buiten het Natura 2000-gebied valt is oppervlakteverlies niet aan de orde.

Versnippering

H et plangebied valt buiten het Natura 2000 gebied. T evens vormt het plangebied geen onderbreking van het Natura 2000 gebied Duinen A meland. B uiten verschillende habitattypen betreffen de instandhoudingsdoelstellingen van Duinen A meland vogels en groenknolorchis. A angezien vogels zich vliegend kunnen bewegen tussen delen van het Natura 2000-gebied, is er geen sprake van versnippering. D oor afwezigheid van dynamiek is het plangebied niet geschikt als groeiplaats voor de groenknolorchis. D eze is ook niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. H ierdoor is geen sprake van versnippering van de groeiplaatsen van groenknolorchis.

Verzuring

B ij de maatregelen is geen sprake van de werkzaamheden die verzuring tot gevolg hebben, zoals de uitstoot van ammoniak (veeteelt) en zwaveldioxide (o.a. elektriciteitscentrales). T evens is de uitstoot van Stikstofoxiden door wegverkeer te verwaarlozen, omdat de toename van het aantal auto's maximaal 27 zal zijn (hierbij is uitgegaan van één auto per stacaravan). D aarbij komt dat veel toeristen met het openbaar vervoer naar A meland gaan. H ierdoor is verzuring niet aan de orde.

Vermesting

A angezien er bij de aanleg en de gebruiksfase geen sprake is van de uitstoot van mest, is vermesting niet aan de orde.

Verzilting

W anneer wordt gekozen voor het graven van een vijver in het plangebied wordt deze vijver in natte periodes (wintermaanden) gevoed met regenwater en droge periodes (zomermaanden) aangevuld met grondwater. H et grondwater bestaat uit zoet infiltratiewater uit de aangrenzende duinen. (O mdat er alleen sprake is van verdamping uit de vijver en geen afvoer van water, gaat het om kleine hoeveelheden.) W anneer het plaatsen van een betonnen bak aan de orde is, wordt deze bak gevuld met regenwater. I n beide gevallen is verzilting niet aan de orde.

Vernatting

D e maatregelen die plaatsvinden in het plangebied hebben geen vernattende werking op Natura 2000-gebied Duinen A meland, omdat geen sprake is van maatregelen met een vernattende werking.

Verandering in de overstromingsfrequentie

D e maatregelen die plaatsvinden in het buiten het Natura 2000 gelegen plangebied hebben geen effect op de overstromingsfrequentie in het duingebied.

Verandering in de dynamiek van het substraat

O pdat het plangebied buiten Natura 2000-gebied Duinen A meland is gelegen en de maatregelen geen invloed hebben op de substraat van het Natura 2000-gebied, is 'verandering in de dynamiek van het substraat' niet aan de orde.

Optische verstoring (voor kenmerkende dieren)

De instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Duinen A meland betreffen voor fauna alleen broedvogels. Aangezien deze broedvogels niet voorkomen in en nabij het plangebied, is geen sprake van optische verstoring nabij het plangebied zelf. Wel brengt uitbreiding van een caravanpark meer recreanten met zich mee die recreëren op A meland, waaronder in het Natura 2000-gebied Duinen A meland. Het huidige caravanpark ontvangt toeristen in het hoogseizoen (twee maanden per jaar). Door de bouw van 27 stacaravans en een klein kampeerterrein, kan gemiddeld worden uitgegaan van een toename van 118 toeristen per week, ervan uitgaande dat er gemiddeld vier mensen recreëren in een stacaravan en 10 op het kampeerterrein. Dit betekent dat er per jaar 944 meer mensen recreëren op A meland, ervan uitgaande dat het toeristenseizoen twee maanden duurt. Per jaar recreëren ongeveer (gemiddeld twee per caravan en 10 op het kampeerterrein) op A meland per week. Vergeleken met het bezoekersaantal van 520 000 per jaar (2006) (Bron: Aantal bezoekers A meland 1985-2006), zorgt de bouw van het caravanpark voor een toename van 0,002 procent. Deze toename is verwaarloosbaar. Tevens heeft de gemeente van A meland aangegeven dat de uitbreiding van caravanpark Ambousen de enige ontwikkeling is op het gebied van recreatie in Hollum. A meland heeft een beddenboekhouding. De hoeveelheid bedden (recreatie) is afgestemd op de natuur. Al jaren is sprake van stagnatie en zelfs van een lichte daling, door de kwaliteitsverbetering van tent naar bungalow, waardoor er minder verstoring optreedt. In de boekhouding is voldoende ruimte aanwezig voor de uitbreiding van caravanpark Ambousen (Bron: dhr. Korvemaker en dhr. Bakema, gemeente A meland).

Bewuste verandering van de soortensamenstelling

De beplanting die wordt aangebracht tussen de stacaravans en rondom de paardenweide betreft inheemse lokaal voorkomende bomen en struiken. Hierdoor is geen sprake van bewuste verandering van de soortensamenstelling in het aangrenzende Natura 2000-gebied.

5.1.3**BEOORDELING EFFECTEN**

Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen waarvoor Natura 2000 gebied Duinen A meland is aangewezen kunnen worden uitgesloten. Een Passende beoordeling of een Verslechtingstoets hoeft daarom niet te worden opgesteld. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is.

5.1.4**MIGRATIE EN COMPENSATIE**

Omdat negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen waarvoor Natura 2000 gebied Duinen A meland is aangewezen kunnen worden uitgesloten, is mitigatie en compensatie niet aan de orde.

5.2**ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR**

Een deel van het plangebied, de paardenweide, valt binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en is aangewezen als 'EHS Natuur'. De gemeente is bezig met een bestemmingsplan buitengebied Hollum en staat positief tegenover uitbreiding van caravanpark Ambousen, mits er geen effecten zijn op de natuur. Omdat de huidige natuurwaarden van het plangebied laag zijn, is de gemeente bereid de bestemming van het plangebied te wijzigen. Op A meland geldt het Nee, tenzij beginsel. Dit houdt in dat bij een bestemmingswijziging

de verloren gaande EHS elders gecompenseerd dient te worden. Omdat de natuurwaarden van het plangebied laag zijn, is compensatie van de verloren gaande natuur volgens de gemeente elders niet aan de orde. Wel is sprake van compensatie bestaande uit gelden voor het compensatiefonds of compensatie in de vorm van kwaliteitsverbetering van het plangebied zelf. Bij deze laatste compensatievorm is het mogelijk de functie EHS te verweven met recreatie, waardoor er maar een kleine wijziging optreedt in de bestemming van het plangebied (Bron: dhr. Korvemaker en dhr. Bakema, gemeente Ameland). De maatregelen op en grenzend aan de paardenweide zorgen naar ons inziens voor een dussdanige kwaliteitsverbetering van het huidige plangebied, waardoor "compensatie in de vorm van kwaliteitsverbetering" aan de orde is. De natuurwaarde op huidige paardenweide is laag door de monotone vegetatie. De meeste natuurwaarden bevinden zich rondom het plangebied. Voor de realisatie van een natuurlijk caravanterrein wordt op het huidige vlakke paardenweide reliëf gecreëerd door het aanbrengen van duinzand. De stacaravans komen op verschillende hoogten te liggen. Hierdoor sluit het plangebied beter aan op het aangrenzende duingebied. Er ontstaat een gradiënt van nat naar droog en van warm naar koud, waardoor de biodiversiteit toeneemt. Door het planten van struikgewas bestaande uit inheemse lokaal voorkomende struiken, wordt nieuw broedbiotoop gecreëerd voor zangvogels en biotoop voor grondgebonden zoogdieren, waaronder egel en verschillende soorten muizen. Wanneer een vijver wordt aangebracht op de grens van de paardenweide, vormt deze vijver nieuw biotoop voor aan open water gebonden dieren en planten. Het plangebied bestaande uit een mozaïek van struiken, open vegetatie en een vijver, vormt een geschikt foerageerbiotoop voor vleermuizen. Doordat de stacaravans in rustige natuurlijke kleuren worden geschilderd, treedt er geen visuele vervuiling op van het plangebied. De stacaravans zijn goed geïsoleerd en het kleine campingveld is gelegen aan de Oranjeweg, waardoor er geen extra verstoring optreedt van het achterliggende duingebied. Afbeelding 5.1 geeft het ontwerp van het caravanpark weer op de paardenweide.

Abbeelding 5.1:

Ontwerp van de uitbreiding van het caravanpark op de paardenweide

HOOFDSTUK 6

Conclusies en aanbevelingen

6.1 CONCUSIE SOORTENBESCHERMING

Op grond van dit onderzoek kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- In het plangebied en de directe omgeving komen beschermde soorten van de Flora- en faunawet voor;
- Door naleving van het ecologisch protocol (zie paragraaf 4.3) kan het grootste deel van de negatieve gevolgen voor beschermde soorten voorkomen of beperkt worden;
- Niet alle schade is te vermijden, waardoor voor enkele zoogdieren van Tabel 1 verbodsbepalingen worden overtreden. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Indien er andere ruimtelijke ingrepen gaan plaatsvinden anders dan de beschreven ingrepen (in paragraaf 3.2), dienen ook deze ingrepen getoetst te worden aan het wettelijke kader. De conclusies kunnen dan afwijken van de bovenstaande conclusies.

6.2 CONCLUSIES GEBIEDSBESCHERMING

- Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen waarvoor Natura 2000 gebied Duinen Ameland is aangewezen kunnen worden uitgesloten. Een Passende beoordeling of een Verslechtingsstoets hoeft daarom niet te worden opgesteld. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is. Compensatie en mitigatie zijn niet aan de orde.
- De maatregelen op en grenzend aan het deel van het plangebied vallende binnen de EHS, de paardenweide, zorgen naar ons inziens voor een dusdanige kwaliteitsverbetering van het huidige plangebied, waardoor "compensatie in de vorm van kwaliteitsverbetering" aan de orde is.

6.3 AANBEVELINGEN

Bij de aanleg van een vijver is het verstandig om te kiezen voor een ontwerp met een duurzaam karakter. In Nederland zorgt het klimaat in het winterseizoen voor een neerslagoverschot en in het zomerseizoen voor een neerslagtekort. Wordt er bij de aanleg van de vijver hier geen rekening mee gehouden dan moet er in de wintermaanden afvoer van water plaatsvinden en in de zomermaanden aanvoer van water. Het aanvoeren van water in de zomermaanden is vaak niet wenselijk. De aanvoer van water in de zomermaanden is te beperken of zelfs te voorkomen door een duurzaam ontwerp van de vijver. Door de vijver uit te rusten met een leemlaag, zodat er geen water verdwijnt naar de ondergrond en te zorgen voor waterberging in de wintermaanden. Deze berging kan o.a.

gerealiseerd worden door de vijver in een laagte aan te leggen en toe te staan dat deze laagte zich vult met water in het geval van een neerslagoverschot. Dit betekent dat de vijver in de wintermaanden buiten zijn oevers treedt en in de zomermaanden langer voldoende water aanwezig is. Hierdoor is bijvullen van de vijver in de zomer niet of nauwelijks nodig. De vegetatie van de laagte kan bestaan uit vochtig gazon of uit moerasplanten of een combinatie van beiden, dit is af te stemmen op de wensen van de eigenaar.

6.4

VERVOLGSTAPPEN

Er zijn geen vervolgstappen nodig.

BIJLAGE 1

Bronnen

- ARCADIS, 2009. Uitvoeringsplan duinherstel Ameland.
- Bang, P. Dahlstrom, P. Tirion Diersporen gids. Sporen en kentekens van zoogdieren en vogels. Vijfde druk.
- Broekhuis, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Digitale natuuratlas Friesland. <http://www.fryslan.nl>. datum van raadplegen: 20 september 2010.
- Digitale zoogdieratlas van Nederland. www.zoogdieratlas.nl. Datum van raadpleging: 18 augustus 2010
- Gemeente Ameland, dhr. Korvmaker en dhr. Bakema, persoonlijke communicatie.
- Gemeente Ameland. Aantal bezoekers Ameland 1985-2006
- Hoogenstein, L., en Meesters, G., 2009. Handboek vogels van Nederland. KNNV Uitgeverij.
- Ministeries van LN V. Soortendatabase. www.minInv.nederlandsesoorten.nl. Datum raadplegen: 16 september 2010
- Ministeries van LN V. Gebiedendatabase. www.minInv.nederlandsesoorten.nl. Datum raadplegen: 16 september augustus 2010
- Nederlandse vereniging voor libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen. Nederlandse fauna deel 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- RAVON. www.ravon.nl. Verspreidingskaarten, reptielen, amfibieën en vissen. Datum van raadplegen: 16 september 2010.
- Vlinderstichting. www.vlinderstichting.nl. datum van raadplegen 16 september 2010.
- Vogelbescherming Nederland. www.vogelbescherming.nl Datum van raadplegen: 27 juli 2010.

BIJLAGE 2

Wetgeving

Inleiding

Het Nederlandse natuurbeleid kent twee sporen, de gebiedsbescherming en de soortenbescherming. Hieraan wordt via verschillende wetten en beleidsregels invulling gegeven, waarvan de Natuurbeschermingswet 1998, de Nota Ruimte (wettelijke grondslag, het regelinstrument is de WRO) (bescherming EHS,) en de Flora- en Faunawet de belangrijkste zijn. In deze bijlage wordt nader ingegaan op de verschillende beschermingsregimes.

Gebiedsbescherming

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Om de natuur in Nederland weer tot een goed functionerend ecologisch netwerk te maken, wordt de EHS begrensd en aangelegd, als netwerk van bestaande en nieuwe natuur. Het wettelijk kader voor het aanwijzen (begrenzen) en beschermen van de EHS is de PKB Nota Ruimte. Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. Het EHS-beschermingsregime is opgebouwd uit verschillende elementen. Dit zijn naast het 'nee, tenzij'-regime, met als sluitstuk natuurcompensatie, de maatwerkinstrumenten EHS-saldobepaling en Herbegrenzen EHS.

Definitie wezenlijke kenmerken & waarden in de Nota Ruimte (2004, p.114): "de wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen van het gebied. Het gaat daarbij om: De bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde".

'Nee, tenzij'-regime en compensatiebeginsel

Het ruimtelijke beleid voor de EHS is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in de EHS het 'nee, tenzij'-regime. Dat wil zeggen dat ontwikkelingen in de EHS die significante gevolgen hebben voor de kenmerken en waarden van de EHS alleen kunnen worden toegestaan als er sprake is van een groot openbaar belang en er geen alternatieve oplossingen zijn. Indien een voorgenomen ingreep de 'nee, tenzij'-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij'-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden.

Externe werking

In de brief van 3 december 2004 heeft de minister van LNV, mede namens de minister van VROM, besloten om in de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime op gebieden in de nabijheid van EHS te laten vervallen (TK 29576 nr. 12).

In een brief van 5 juni 2008 heeft de minister van LNV nogmaals aangegeven dat ingrepen buiten de EHS niet worden beoordeeld op hun effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden binnen de EHS (TK 29576 nr. 12). In de beantwoording van een aantal vragen van de vaste Kamercommissie voor LNV in 2008 is expliciet tot uitdrukking gebracht dat dit 'Nee-tenzij' regime niet van toepassing is op ingrepen buiten de EHS die gevolgen kunnen hebben voor de EHS zelf, de zgn. "externe effecten" (TK 29576 nr. 52). Dit betekent overigens wel, dat bij een ingreep in de EHS ook rekening gehouden moet worden met indirecte effecten, zoals geluidsverstoring en stikstofdepositie naar andere delen van de EHS.

Provinciale uitwerking

De EHS wordt op provinciaal niveau uitgewerkt in streekplannen en natuurgebiedsplannen. Via dat spoor daalt de bescherming neer in bestemmingsplannen waarmee de bescherming van de EHS in de ruimtelijke ordening geregeld is. Doordat de EHS door de provincies uitgewerkt wordt, zijn er tussen de provincies verschillen tussen bescherming en afwegingskader.

Soortenbescherming

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (2003) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

In de flora- en faunawet zijn de soortbeschermingsbepalingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd.

De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 aangescherpt. Deze aanscherping is in onderstaande uitleg opgenomen.

ALGEMENE ZORGPLICHT

Artikel 2 Flora- en faunawet

In het kader van de Flora- en faunawetgeving geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren en planten voor de mens kunnen hebben. Dit wordt de intrinsieke waarde genoemd. Vanuit deze intrinsieke waarde is de algemene zorgplicht als vorm van "basisbescherming" opgenomen (artikel 2). Hierin staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet. Het is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de Algemene Inspectiedienst (AID) worden stilgelegd.

VERBODSBEPALINGEN

De algemene verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, is een belangrijk onderdeel van de Flora- en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN FLORA - EN FAUNAWET (ARTIKELEN 8 T/M 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

VRJSTELLINGEN EN ONTHEFFINGEN

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van LNV goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk van de minister van LNV ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen worden benoemd in het "Besluit van 28 november 2000 houdende regels voor het bezit, vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten", kortweg genoemd "Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten". Dit besluit heeft de status van een AMvB. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere activiteiten gelden andere regels.

Tabel B.1

Beschermingscategorieën
AMvB artikel 75 Flora- en
faunawet

Categorie	Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1 Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10
Tabel 2 Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10

Tabel 3	Soorten van bijlage 1 van de AMvB	<p>Voor volgens art 75 lid 6 bij AMVB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:</p> <ul style="list-style-type: none"> er geen andere bevredigende oplossing bestaat; er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: dwingende reden van groot openbaar belang; ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin) van de beschermde soort; enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; er zorgvuldig wordt gehandeld. <p>Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.</p>
Tabel 3	Soorten op Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn	<p>Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:</p> <ul style="list-style-type: none"> er geen andere bevredigende oplossing bestaat; er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: dwingende reden van groot openbaar belang <p>N.b.: voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Volgens de AMvB kan dit wel, echter recente uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is.</p> <ul style="list-style-type: none"> enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; er zorgvuldig wordt gehandeld. <p>Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (LNV hanteert nu de term "Positieve Afwijzing"). Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.</p>

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt er voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Uit recente uitspraken van de ABRvS blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing is;
- er tevens sprake is van één van de volgende belangen
  - bescherming van flora en fauna;
  - veiligheid van luchtverkeer;
  - volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde "vaste rust- of verblijfplaats". Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de "aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten" (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel B.2

Tabel B.2

Categorieën broedvogels

Vogels	
Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck¹. Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

PLICHT OM VOORAF TE TOETSEN

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Deze moet tijdens de uitwerking van zijn plannen of tijdens het plannen van werkzaamheden het volgende in kaart brengen:

- welke beschermde diersoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- heeft het realiseren van het plan of de uitvoering van geplande werkzaamheden gevolgen voor deze soorten?
- zijn deze gevolgen strijdig met de algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden, of zodanig uitgevoerd worden dat de invloed op beschermde soorten verminderd of opgeheven wordt?
- is, om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten, vrijstelling mogelijk of ontheffing (ex-artikel 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist (tabel 3 soorten van bijlage 1, AMvB)?
- is er, op basis van een gedegen maatregelenpakket ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen, zicht op een beschikking van het ministerie waarin goedkeuring wordt gegeven voor dit maatregelenpakket (LNV hanteert nu de term "Positieve Afwijzing", eerder werd een ontheffing afgegeven) (tabel 3 soorten van Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn)?
- welke voorwaarden zijn verbonden aan vrijstellingen of ontheffingen en welke consequenties heeft dit voor de uitvoering van het plan?

¹ Een deskundige dient vast te stellen of er in de omgeving voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden.

COLOFON

QUICK SCAN ECOLOGIE UITBREIDING CARAVANPARK AMBOUSEN AMELAND

OPDRACHTGEVER:

DE HEERT T. NOBEL

STATUS:

Vrijgegeven

AUTEUR:

D.E. Lagas

GECONTROLEERD DOOR:

J.G. Bosman

VRIJGEGEVEN DOOR:

J.G. Bosman

30 september 2010

075095019:0.2

ARCADIS NEDERLAND BV

Zendmastweg 19

Postbus 63

9400 AB Assen

Tel 0592 392111

Fax 0592 353112

www.arcadis.nl

Handelsregister

9036504

© ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden veeelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.